

SYTUACJA NA RYNKU CONSUMER FINANCE

IV kwartał 2018

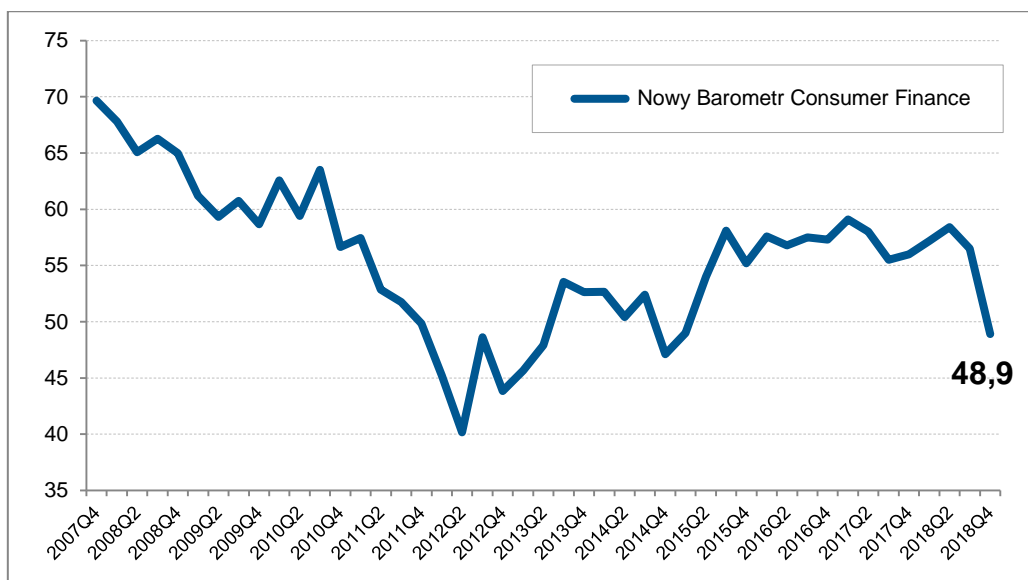
INFORMACJA SYGNALNA

SYTUACJA NA RYNKU CONSUMER FINANCE

IV KWARTAŁ 2018 ROKU

OPRACOWANIE: DR SŁAWOMIR DUDEK

NOWY BAROMETR RYNKU CONSUMER FINANCE WYNIÓSŁ 48,9 PKT (SPADEK Z 56,5 PKT)

W IV kwartale 2018 r. Barometr Rynku Consumer Finance uległ znaczącemu pogorszeniu – jego wartość zmniejszyła się do poziomu 48,9 punktu, prawie o 8 pp., jednocześnie zmniejszeniu uległy wszystkie składowe barometru. Co warto zauważyć, wartość barometru spadła poniżej wartości referencyjnej 50 punktów po prawie 3 latach utrzymywania się powyżej tego poziomu. Barometr Consumer Finance skonstruowany jest w taki sposób, że poziom 50 punktów oznacza stagnację rynku, podczas gdy wyższe wartości reprezentują spodziewaną dodatnią dynamikę kredytu konsumpcyjnego w nadchodzącym roku.

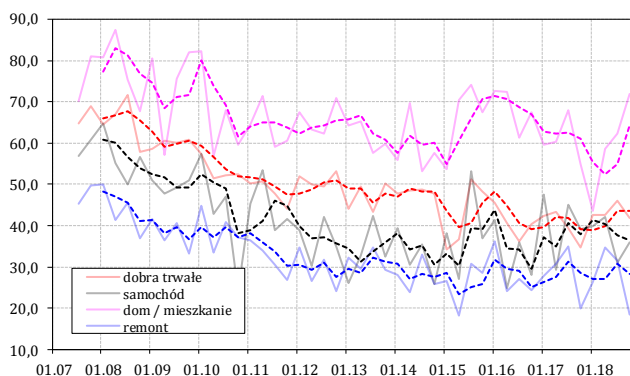
Trudno jednoznacznie ocenić, czy bieżące załamanie wskazań barometru jest trwałe. Bieżące dane z sektora finansowego wskazują na utrzymującą się wysoką dynamikę kredytu konsumpcyjnego. W relacji do PKB kredyt konsumpcyjny utrzymuje się na poziomie ok. 8,5% PKB i ta relacja jest stabilna od dłuższego okresu. Wartość Barometru na poziomie poniżej 50 pkt., gdyby się utrzymała, wskazywałaby na stagnację dynamiki kredytu w przyszłym roku. Należy jednak mieć na uwadze, że ta korekta może mieć charakter jednorazowy i wymaga potwierdzenia w kolejnych danych. Niemniej jednak w świetle ogólnych nastrojów ekonomicznych gospodarstw domowych można oczekiwać, że nastąpi spowolnienie wzrostu gospodarczego, jak również dynamiki kredytu.

Podstawą konstrukcji Barometru Rynku Consumer Finance jest sytuacja w czterech obszarach oddziałujących na rynek kredytów i pożyczek konsumenckich. Obszary te uwzględniają wpływ czynników demograficznych na rynek, popyt na zakupy dóbr trwałych i skłonność do ich finansowania z kredytu, niepewność związaną z sytuacją otoczeniem gospodarczym i własną sytuacją finansową oraz wykluczenie z rynku kredytowego. Oddziaływanie czynników demograficznych od 2007 roku systematycznie przekłada się na pogorszenie wskazań Barometru, co jest obserwowane także w bieżącym kwartale. W największym stopniu na pogorszenie Barometru w bieżącym kwartale oddziaływało zaś zmniejszenie popytu na zakupy dóbr trwałych i skłonności do ich finansowania z kredytu.

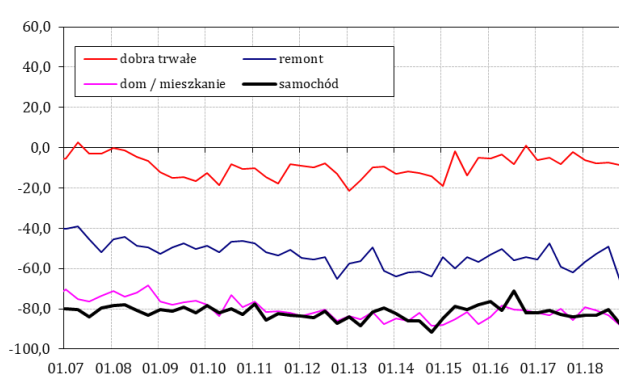
Oceny w zakresie własnej sytuacji finansowej i sytuacji w całej gospodarce utrzymały się na poziomie zbliżonym do poprzedniego kwartału (jednak po zanotowanym wówczas dużym spadku). Wzrosły jednak obawy przed bezrobociem. W sumie komponent niepewności związany z otoczeniem makroekonomicznym i własną sytuacją finansową uległ pogorszeniu.

Zwiększyło się również nieznacznie wykluczenie z rynku finansowego, co negatywnie przełożyło się na wartość barometru.

Łączny odsetek respondentów finansujących wydatki w całości lub w części z kredytu (4Q 2018)

Wskaźnik skłonności do dokonywania poważnych wydatków (4Q 2018)

W bieżącym badaniu zanotowano spadek prawdopodobieństwa ponoszenia wydatków w najbliższym roku dla wszystkich grup dóbr, tj. wydatków na dobra trwałego użytku, na zakup samochodu, wydatków mieszkaniowych i wydatków na remont. W największym stopniu pogorszyły się oceny w zakresie popytu na wydatki remontowe. W przypadku tych wydatków zmalała też znacznie skłonność do korzystania z kredytu, co dotyczy również wydatków na dobra trwałe. Lekkie odbicie zauważamy w kategorii zakupu samochodów, w której w bieżącym kwartale zanotowano lekki wzrost skłonności kredytowej po dużym spadku odnotowanym w poprzednim kwartale. Z punktu widzenia rynku consumer finance powyższe dane wskazują na ograniczenie popytu na kredyt konsumpcyjny. Pozytywne dane zanotowano jednak dla wydatków mieszkaniowych, gdzie skłonność do korzystania z kredytu od trzech kwartałów rośnie – obecnie ok. 72% respondentów planuje takie wydatki pokryć w całości lub części z kredytu (na początku roku było to 43,6%). To może kompensować lekką tendencję spadkową samego popytu na wydatki mieszkaniowe.

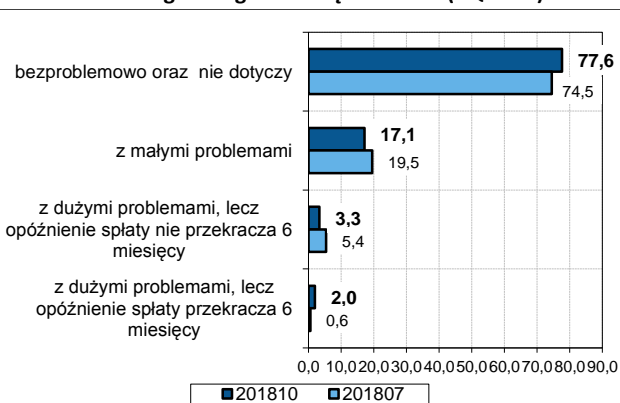
Ocena przebiegu obsługi zobowiązań, w świetle relacji polskich gospodarstw domowych (dotyczy to nie tylko kredytu), nieznacznie się poprawiła w ostatnim kwartale. Grupa gospodarstw domowych obsługujących zobowiązania bezproblemowo oraz tych, które deklarują, że obsługa zobowiązań w ogóle ich nie dotyczy, jest dominująca i wyniosła 77,6% (wobec 74,5% poprzednio). Grupa respondentów deklarują-

cych małe problemy zmalała do 17,1% (wobec 19,5% poprzednio).

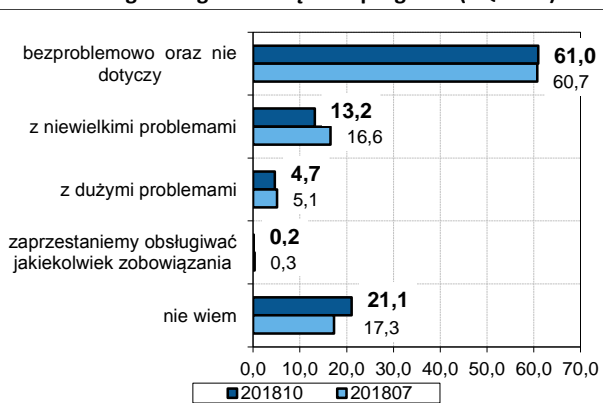
W obecnym badaniu zmniejszyła się liczba respondentów, którzy przy bieżącej obsłudze zobowiązań deklarują „duże problemy, lecz opóźnienie spłaty nie przekracza 6 miesięcy” – jest ich obecnie 5,3% (wobec 5,4% poprzednio). Odsetek respondentów, którzy deklarują duże problemy z opóźnieniem spłaty przekraczającym pół roku wyniósł 2% (wobec 0,6%). Łącznie „duże problemy deklaruje ok. 5,3% (wobec 6% poprzednio i 3% przed rokiem).

W przypadku prognozy terminowości obsługi zobowiązań w najbliższych 12 miesiącach również dominuje grupa gospodarstw domowych spodziewających się bezproblemowej obsługi swoich zobowiązań lub deklarujących, że problem obsługi zobowiązań nie będzie ich dotyczyć. Udział tej grupy utrzymał się na poziomie ok. 61%. Względem poprzedniego badania zmniejszyła się grupa gospodarstw domowych spodziewających się niewielkich problemów z obsługą zobowiązań. W poprzednim badaniu stanowiły one 16,6%, a obecnie 13,2% ogółu. Na zbliżonym poziomie utrzymała się grupa respondentów deklarujących duże problemy, 4,7% (wobec 5,1% poprzednio). Grupa oczekująca zaprzestania obsługi jest nadal marginalna i wynosi 0,2% (wobec 0,3% poprzednio). Łącznie duże problemy deklaruje ok. 5% (wobec 5,4% poprzednio i 4% przed rokiem). Zwiększyła się jednak niepewność, odsetek wariantu „nie wiem” wyniósł 21,1% wobec 17,3% poprzednio i 16% przed rokiem.

Przebieg obsługi zobowiązań – stan (4Q 2018)

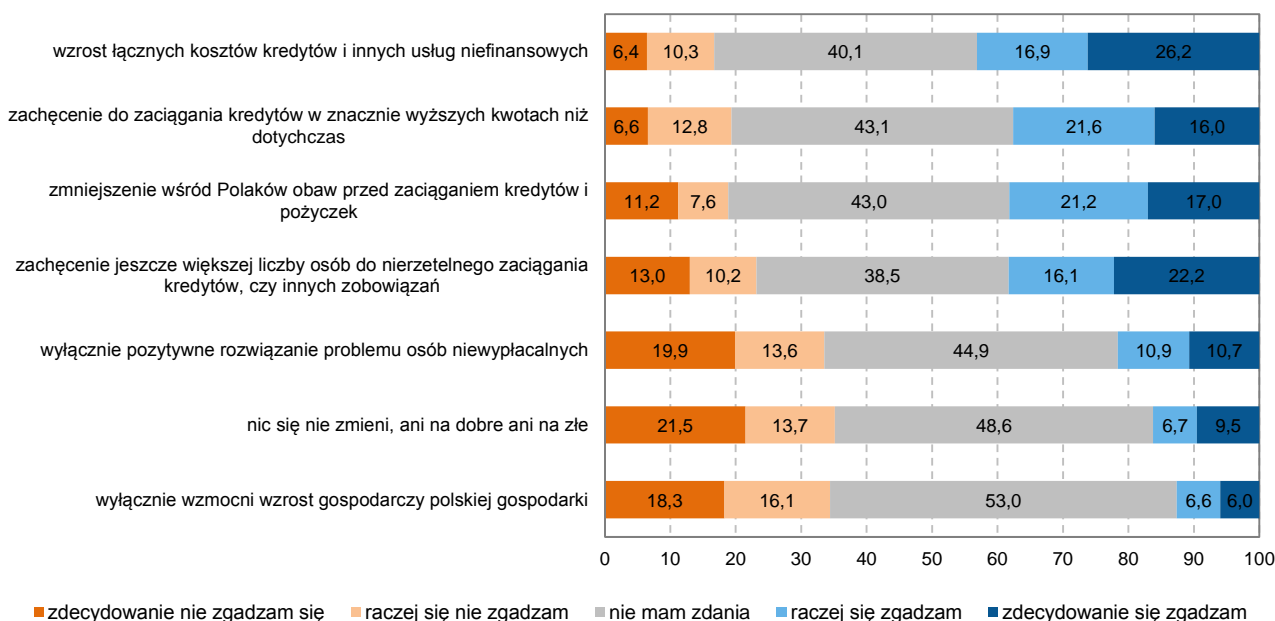
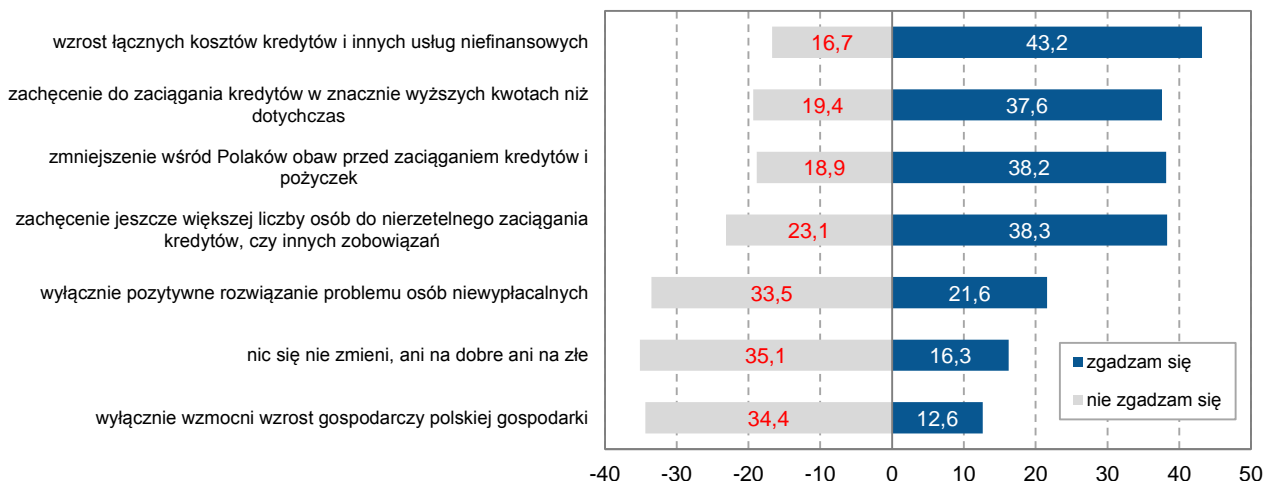
Przebieg obsługi zobowiązań – prognoza (4Q 2018)

PYTANIA SPECJALNE

Trwają aktualnie prace nad rządową propozycją zmian przepisów ustawy o upadłości konsumenckiej, wśród których najważniejszą jest to, by sąd przed ogłoszeniem upadłości dłużnika nie badał, czy uczciwie zaciągał on kredyty lub jakiekolwiek inne zobowiązania (tzn. czy do swojej niewypłacalności doprowadził umyślnie lub skutek rażącego niedbalstwa).

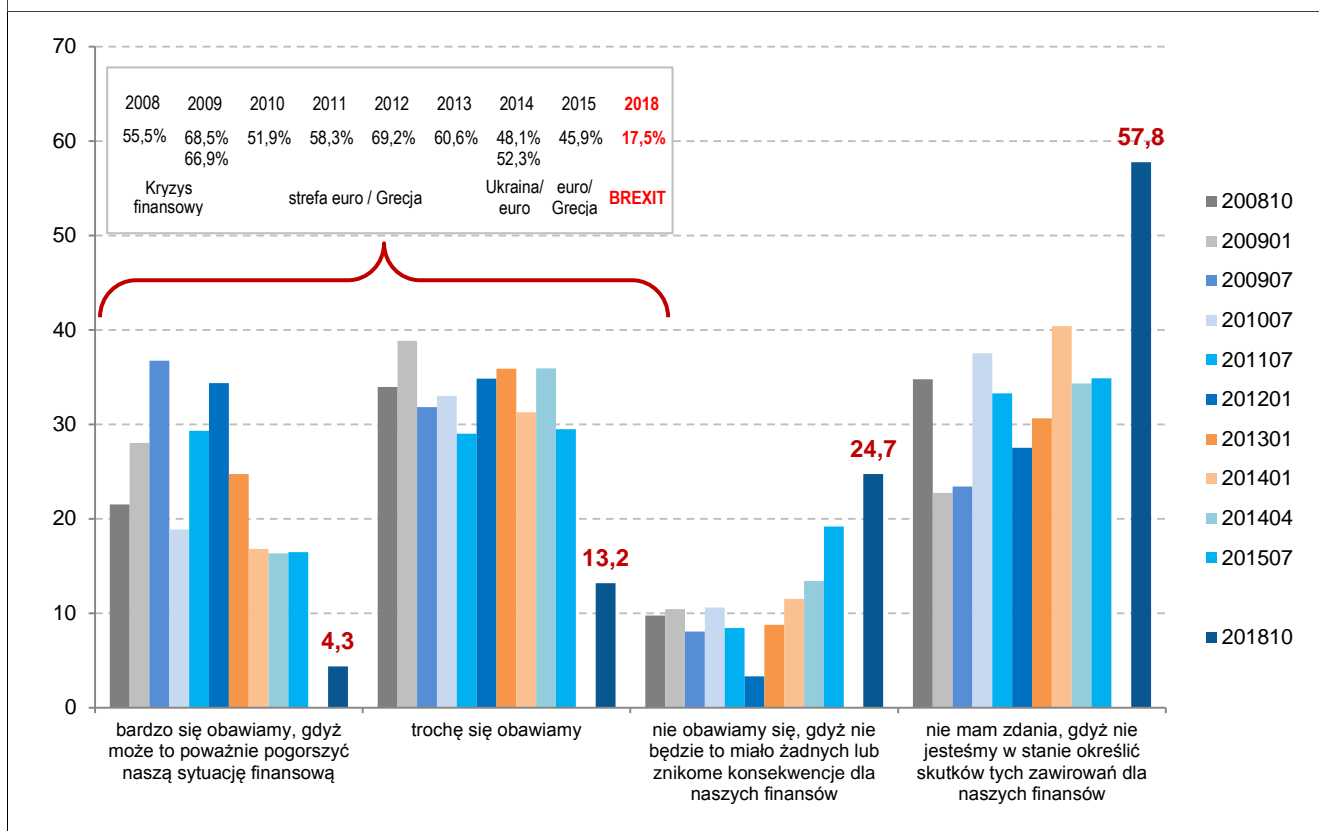
Co Pani/Pana zdaniem, będzie głównym efektem tej zmiany w przyszłości, jeśli zostanie ona wprowadzona. Wskaż które efekty będą twoim zdaniem najważniejsze (% odpowiedzi):

W IV kwartale 2018 r. zadaliśmy respondentom pytanie dotyczące zmian w upadłości konsumenckiej. W odpowiedzi na pytanie „Co Pani/Pana zdaniem, będzie głównym efektem tej zmiany w przyszłości, jeśli zostanie ona wprowadzona. Wskaż które efekty będą twoim zdaniem najważniejsze” najczęściej wskazywanym efektem rozluźnienia warunków upadłości konsumenckiej będzie „wzrost łącznych kosztów kredytów i innych usług niefinansowych” (43,2% zgadza się, 16,7% nie zgadza się z tą opinią). Res-

pondenci w większości przypadków zgadzają się z opinią, że to rozwiązanie zachęci do zaciągania kredytów w znacznie wyższych kwotach niż dotychczas i że zmniejszą się obawy przed zaciąganiem kredytów i pożyczek (38% vs. 19%). Przyczyni to się również do zwiększenia liczby osób, które nierzetelnie zaciągają kredyty (38% vs. 23%). Znacznie mniejsze poparcie zyskały opinie, że to rozwiązanie poprawi sytuację osób z problemami niewypłacalności czy też wpłynie na wzrost gospodarczy.

Czy obawiacie się Państwo wpływu wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej (tzw. BREXITu) na Waszą kondycję finansową (% odpowiedzi):

W tej edycji badania zadaliśmy też respondentom pytanie czy obawiają się wpływu wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej (tzw. BREXITu) na ich kondycję finansową. Podobne pytanie zadawano już kilkakrotnie w historii badania, przy czym odnosiło się ono do obaw związanych z kryzysem finansowym czy kryzysem strefy euro. Obecne wyniki wskazują, że respondenci nie obawiają się BREXITu. Na oba-

wy wskazało jedynie 17,5%, podczas gdy trakcie kryzysu finansowego, czy kryzysu strefy euro było to nawet 69%. Prawie 25% gospodarstw domowych nie obawia się tego wydarzenia, ale prawie 58% nie ma zdania, gdyż nie jest w stanie określić skutków tych zawirowań dla własnych finansów).